

Waarde creatie op de Soester Eng

9^e Soester Eng lezing, 13 maart 2017

Marco Verschuur

Programma

- Voorstellen
- Wat is een Eng?
- Vergelijking van verschillende Engen
- Waarde creatie in Waardevolle CultuurLandschappen
- Veerkrachtige voedselsystemen
- Ontwikkelingsrichting voor de boeren
- Knelpunten bij opschaling streekproducten
- Lokale voedsel initiatieven
- Toekomst voor de Soester Eng

Wie ben ik

- Agrarische opleidingen CAH Dronten, WUR
- Vanaf 1992 docent bij Van Hall Larenstein
 - Docent tropische veehouderij – plattelandsvernieuwing
 - Trainer in (onderwijs)projecten in LA, Afrika, Azië
- 5 jaar participatief onderzoeker in Latijns-Amerika
 - Bij boeren organisaties in biologische landbouw
- Nu: Docent duurzame waarde ketens
- Coördinator van internationale Master in agri-food ketens
- Onderzoeker lokale voedselsystemen / melkveehouderij ketens
- Betrokken bij bestuur Doesburger Eng en de coöperatie DES

Kaart Soester Eng

Wat is een Eng?

- '[holle wegen](#)' of driften
- [schapen](#)
- [schaapskooien](#) op de Eng
- bemesten van de arme Eng grond
- [potstallensysteem](#): heideplaggen met schapenmest en bladeren
- [Enkeerdgronden](#), vruchtbare laag zwarte grond 50 cm dik (= humus organische stof) en goed vocht vasthoudend vermogen
- rogge en knollen

Landbouw op de Soester Eng

- haver, rogge, aardappelen, gerst, boekweit en [Soester knollen](#)
- twee varianten van de [Soester knol](#).
 - grote soort voor veevoer,
 - kleinere soort is groente.
- [potstallensysteem](#)
 - heideplaggen werden in de potstallen gebracht
 - vermengd met schapenmest en bladeren
 - eeuwenlang met de kruiwagen uitgereden op de eng
 - waardoor akkerbouw mogelijk werd

Nederzettingen op de Utrechtse Heuvelrug

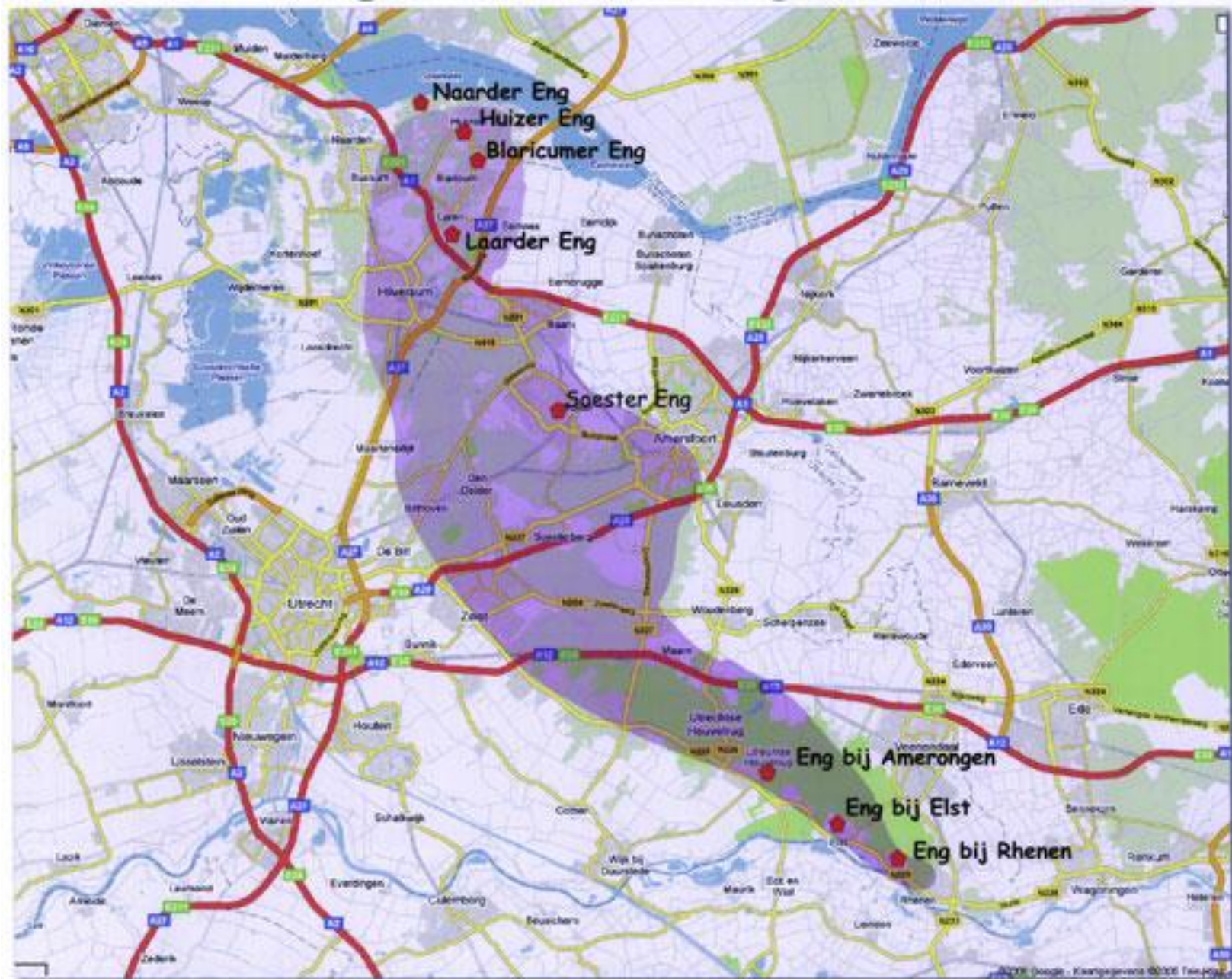

Engen vergeleken

- (Berg) - Heide – Eng – Buurt – Hooilanden - Veen
- Wageningse Eng
- Hoekelumse Eng
- (Bennekom - Maanen – Ede-Veldhuizen)
- Doesburger Eng
- Meulunterse Eng
- Leperkoen / Celtic Fields
- Achterveldse – Elster en Amerongse Eng
- Soester Eng
- Laarder – Blaricumer – Huizer en Naarder Eng

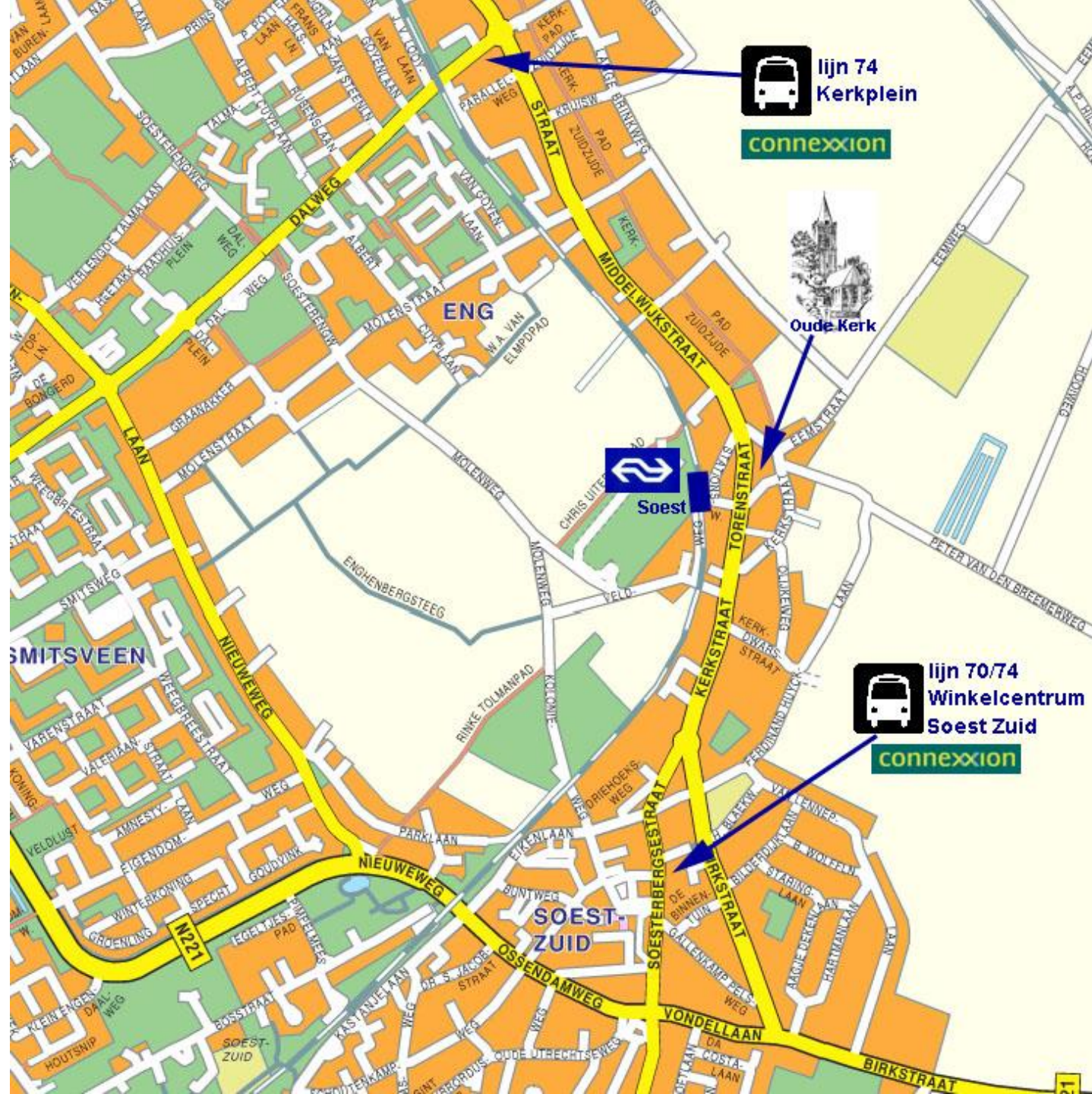
Nog zichtbare Engen

Soester Eng

Soester Eng

Landschapsidentiteitskenmerken

- Economische waarden
 - Winstmaximalisatie = mijnbouw
- Ecologische waarden
 - Bodemvruchtbaarheid, landschapselementen
- Estetische waarden
 - Gebruiken en evaren: open landschap
- Culturele waarden
 - Historische uniciteit
- Sociale waarden
 - Sociale cohesie, leefbaarheid
- Streven naar duurzaamheid:
- Boeren moeten “licence to produce” verdienen
- profit optimalisatie met planet en people waarden

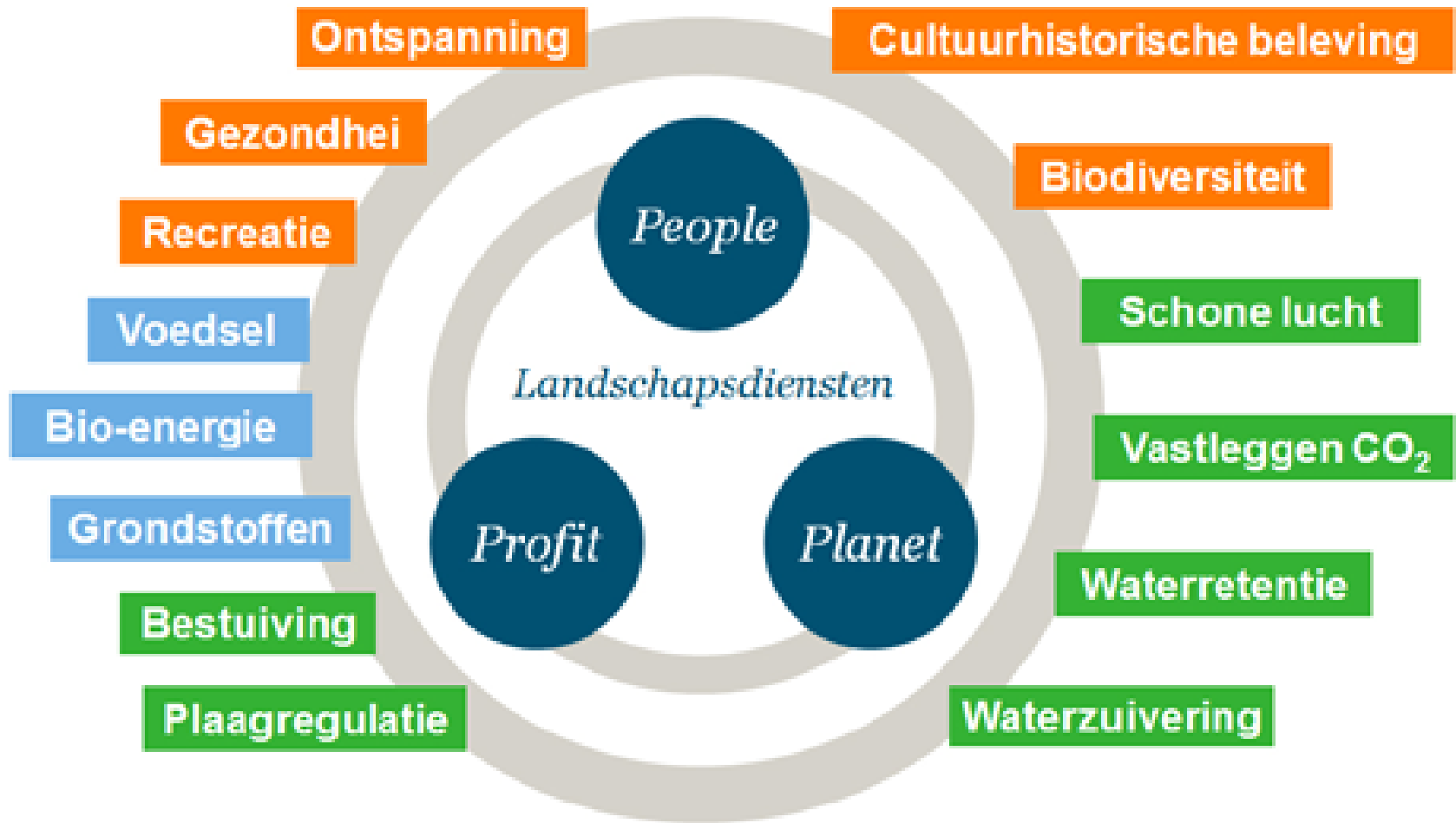

Waarde creatie in waardevolle cultuurlandschappen

- Wie betaalt voor de niet-economische waarden of landschappelijke waarden van het NL plattelands?
- Wat is de **marginale waarde** van het landschap?
- Wie betaalt voor de degradatie van het cultuur-historisch erfgoed en landschapswaarden?
- Verreken het in de huidige productie en kostprijs!!
- **Bereken de Ware kostprijs (True costpricing)**
- Vermeerwaarder van huidige productie en/of verwaardeer het landschap

Veerkrachtig voedsellandschap

Hypothese - Mijn droom

“Waarde creatie in Waardevolle Cultuurlandschappen”

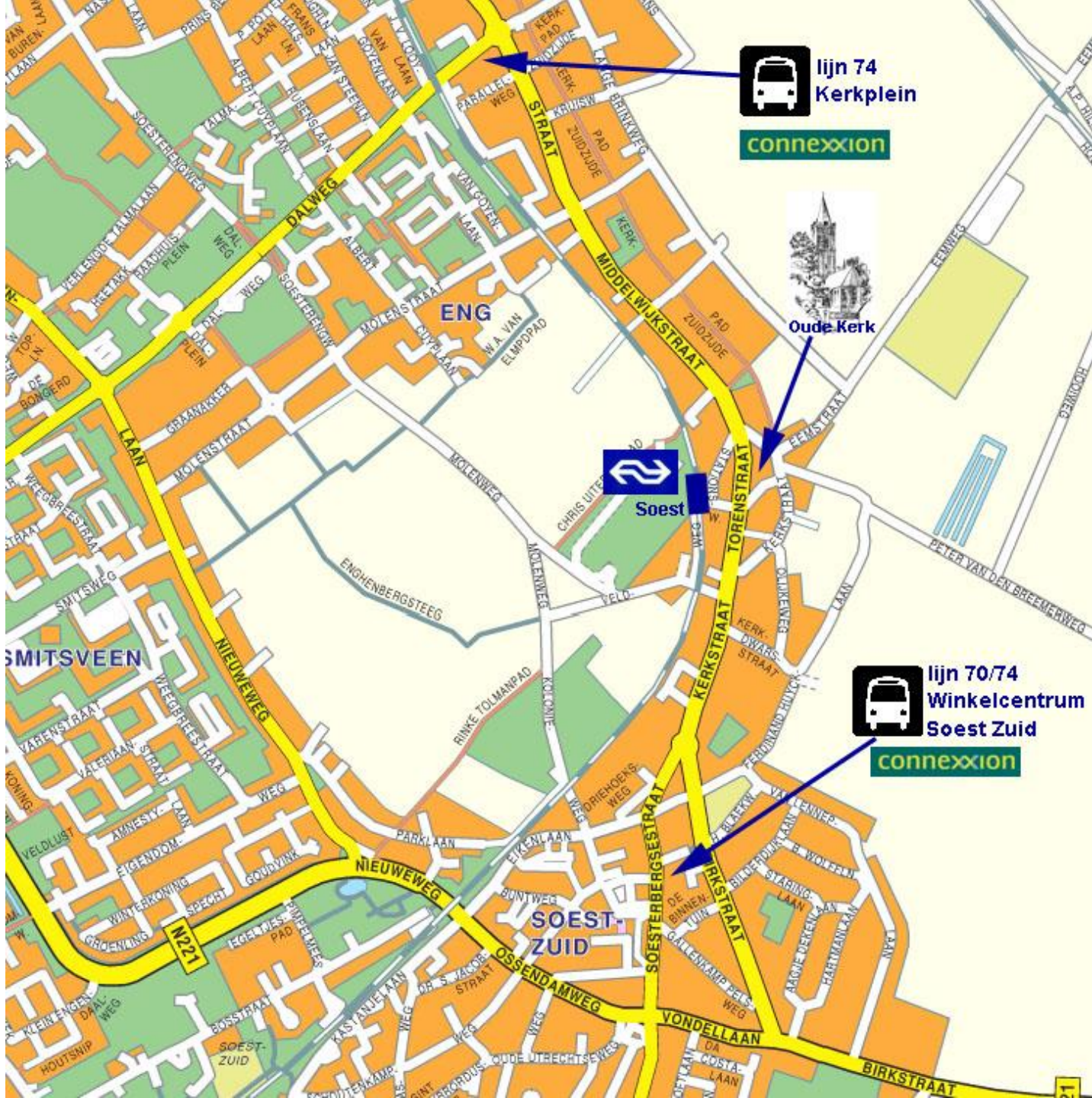
Ontwikkel lokale voedselsystemen met korte ketens en hoogkwalitatieve streekproducten die versterken de landschappelijk waarde en de binding met boeren en burgers in hun omgeving / regio

→ *Veerkrachtige voedsellandschappen*

**De Soester
Eng
wordt als
het ware
omarmd
door het
dorp !!**

**Daar is
verbinding
mogelijk!**

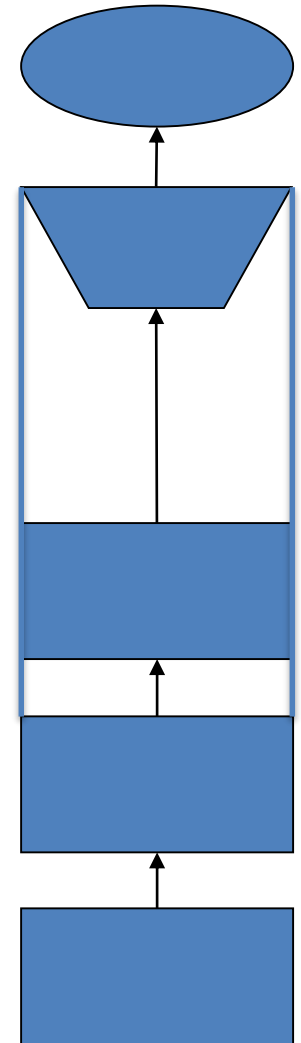
Ontwikkelingsrichting voor boeren

- Schaalvergroting
- Verdieping
 - Meeropbrengst door speciale productiemethode, bijv. biologisch, beter leven, ...
- Verbreding
 - Andere inkomstenbronnen
 - Verwerking
 - Boerderijwinkel
 - Recreatie/toerisme
 - zorg

Streekproducten: huisverkoop, pakketten + weekmarkt

- Consumptie
- Retail
- Groothandel
- Verwerking
- Productie
- Input voorziening

Knelpunten bij opschaling streekproducten

Wil de consument wel betalen voor een streekproduct?

Wil de burger wel betalen voor de landschapsdiensten?

Wie is die consument dan?

En wordt de consument het best bereikt?

- *Logistieke uitdagingen*

Wie neemt het initiatief?? Boer of Burger??

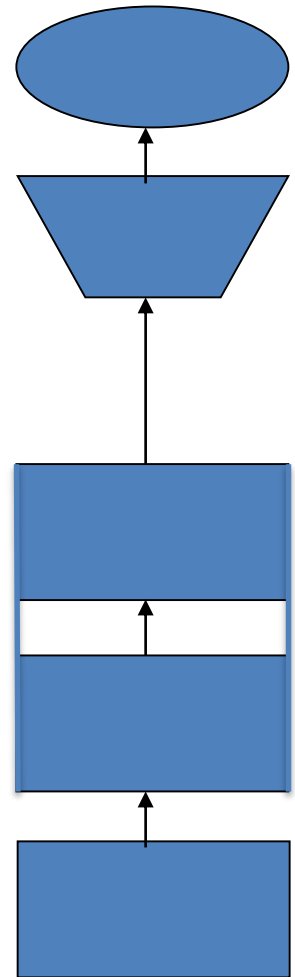

Lokale voedselsysteem initiatieven...

- *Consument gerichte Landbouw (CSA) - EKO*
- *“Buurderij” / (Adopteer een ...)*
- *Biologische of streekmarkten*
- *Buurt- of landgoedgericht ondernemen – Hemmen - EKO*
- *Vallei Boert Bewust*
- *Zuivelboerderij Ijsseloord, Arnhem*
- *Boerderij Veld en Beek, Doorwerth - Demeter*

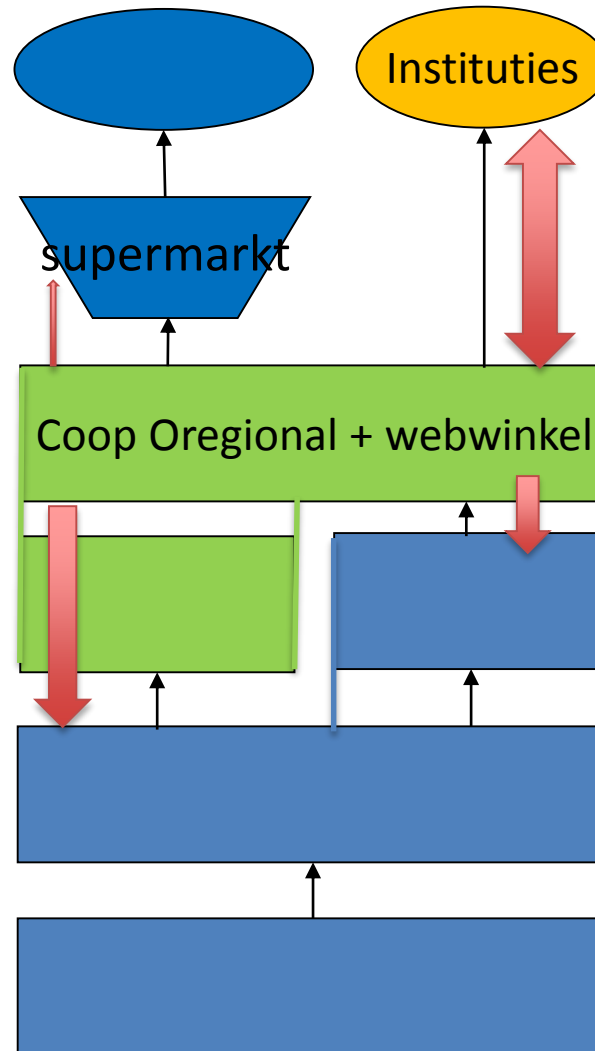
Nieuwe concepten:

- *“streekmarkt 2.0”*
- *“Nieuwe gemengd bedrijf”*

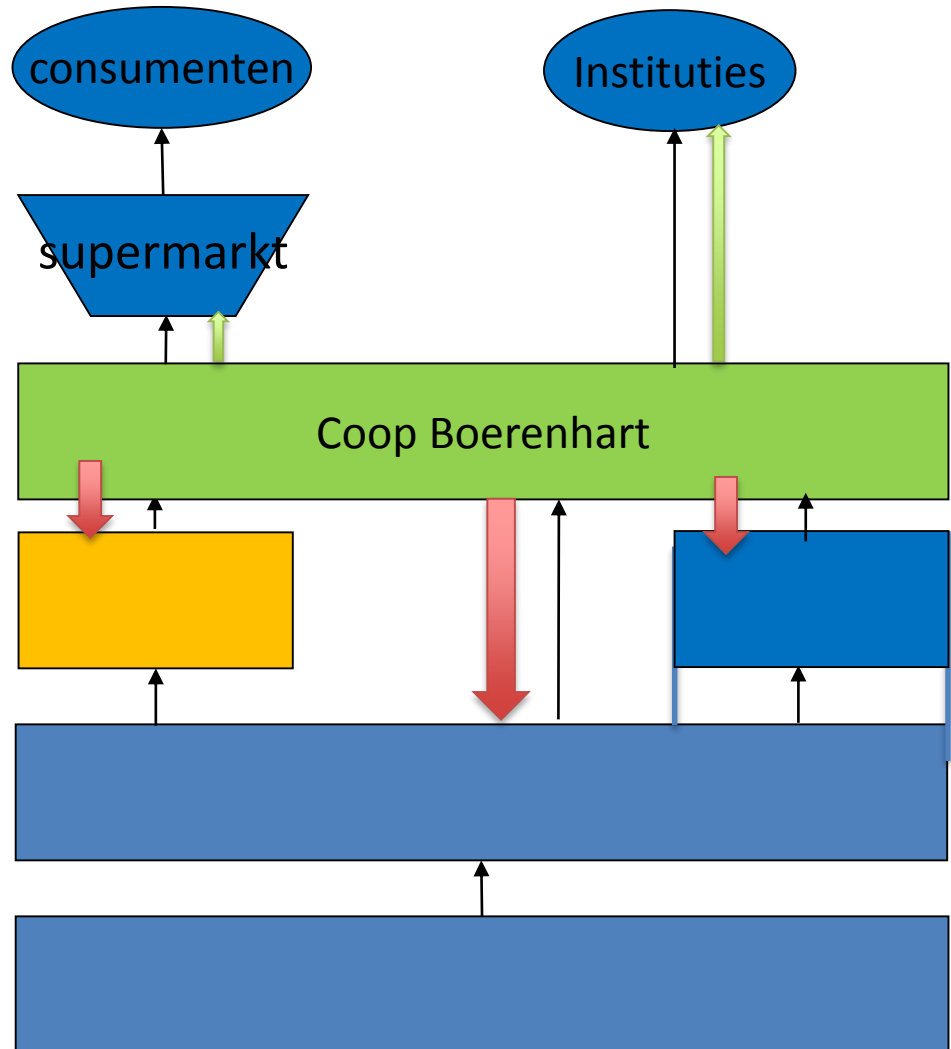
Groothandel: Boeren coop Oregional (lg)

- Consumptie
- Retail
- **Groothandel**
- **Verwerking**
- **Productie**
- Input voorziening

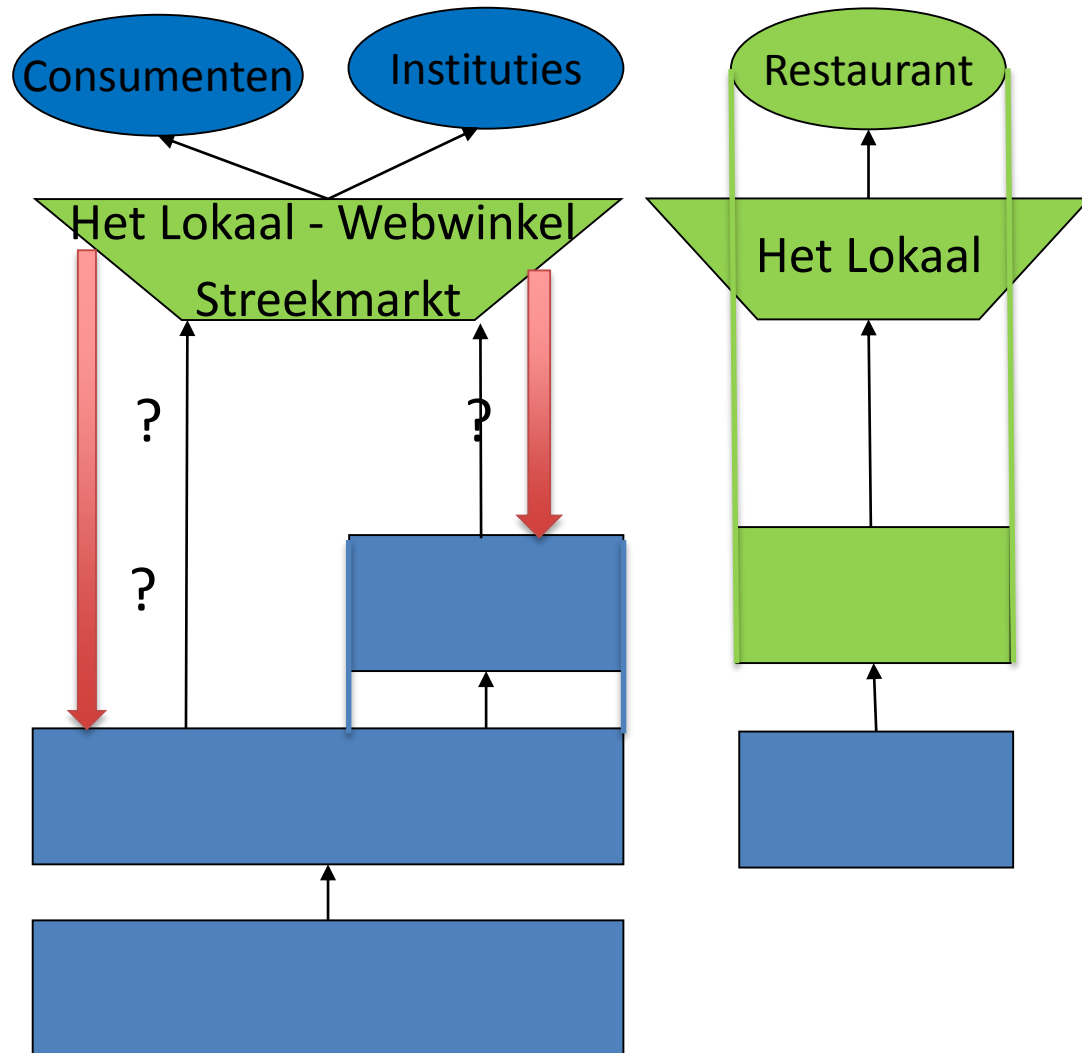
Groothandel: Coop Boerenhart

- Consumptie
- Retail
- **Groothandel**
- Verwerking
- Productie
- Input voorziening

Retail: Markthal – Het Lokaal

- Consumptie
- **Retail lokaal voedsel**
- Groothandel
- Verwerking
- Productie
- Input voorziening

Consumenten initiatieven

- Gezamenlijk groentetuin – schooltuin
(Doel: aandacht voor lokaal voedsel)
- Institutionele consumenten : restaurants Lokaal Lokaal
- Consumentgroepen, die gezamenlijk streekproducten inkopen, bijv. rondom Transition Town Deventer
- Consumenten vereniging Lazuur, Wageningen

Nav gevonden verband streekproduct en gezondheid:

- verpleeghuizen, bejaardentehuizen, ziekenhuizen

Consumptie/Retail: Consumentenvereniging Lazuur

- Consumptie

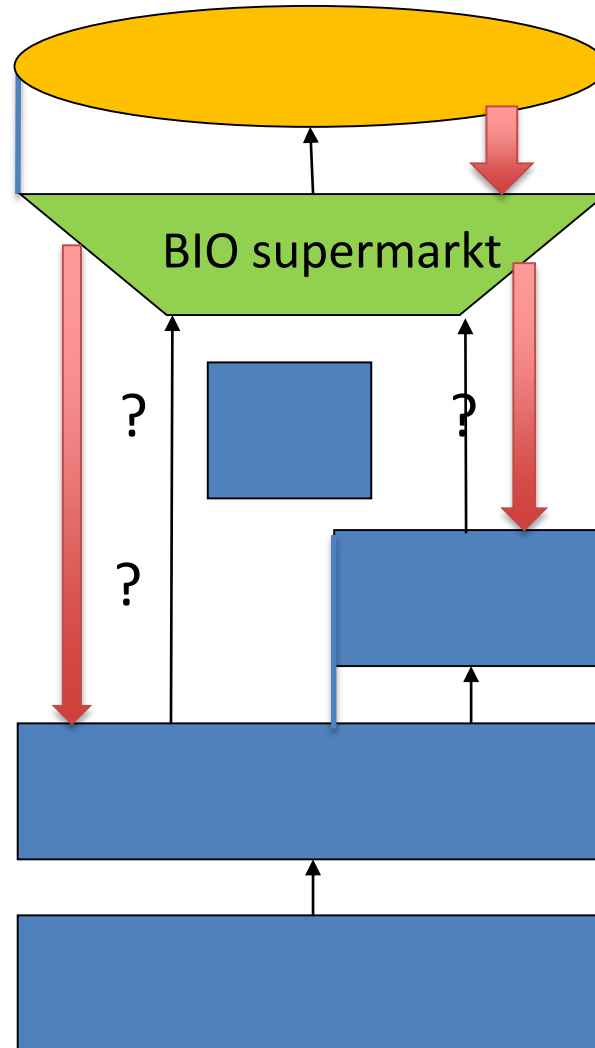
- Retail BIO

- Groothandel

- Verwerking

- Productie

- Input voorziening

Soester voedsel initiatief

Burgers verbinden zich aan het gebied en haar economische dragers. Boeren krijgen een meerprijs.

Vraag van lokaal voedselinitiatief aan boeren, bakkers of ..

- *Kan u wekelijks voor x personen*
- ***groente, zuivel, eieren, brood, ...***
- *“agro-ecologisch” = bodemvruchtbaarheid en omgeving*
- *van eigen bodem leveren?*
- ***De uitdaging: Boeren en burgers gaan gezamenlijk de lokale ketens organiseren!***

